

Posolstvo Svätého Otca Františka
na 56. svetový deň pokoja
1. januára 2023

Nik sa nemôže zachrániť sám.

Po Covide-19 začíname odznovu, aby sme spoločne vytýčili cesty pokoja

„O časoch a chvíľach vám netreba, bratia, písať, lebo sami veľmi dobre viete, že Pánov deň príde ako zlodej v noci“ (Prvý list sv. Pavla Solúnčanom 5, 1 – 2).

1. Týmito slovami apoštol Pavol vyzýval spoločenstvo v Solúne, aby pri očakávaní stretnutia s Pánom ostalo neochvejné, s nohami a srdcom pevne na zemi, schopné pozorne hľadiť na historickú realitu a udalosti. Teda aj vtedy, keď sa udalosti nášho života javia veľmi tragické a cítime sa zatlačení do tmavého a ťažkého tunela nespravodlivosti a utrpenia, máme si zachovať srdcia otvorené pre nádej, dôverujúc v Boha, ktorý je prítomný, nežne nás sprevádza, posilňuje v námahách a predovšetkým udáva smer našej ceste. Preto sv. Pavol neustále vyzýva spoločenstvá, aby bdeli, usilovali sa o dobro, spravodlivosť a pravdu: *„Nespime teda ako ostatní, ale bdejme a buďme triezvi!“* (5, 6). Je to výzva ostať bdeli a neuzatvárať sa v strachu, v bolesti alebo rezignácii; výzva nepodľahnúť roztržitosti, nestratiť odvahu, ale byť ako strážcovia schopní bdieť a zachytiť prvé svetlo úsvitu, predovšetkým v tých najtemnejších hodinách.

2. Covid-19 k nám vtrhol uprostred noci, destabilizoval náš bežný život, narušil naše plány a rutinné zvyky, rozvrátil zdanlivý pokoj – aj tých najprivilegovanejších spoločností – a vyvolal dezorientáciu a utrpenie, keď zapríčinil smrť toľkých našich bratov a sestier.

Svet zdravotníctva, ktorý sa ocitol vo víre neočakávaných výziev a v situácii, ktorá nebola ani z vedeckého hľadiska úplne jasná, sa zmobilizoval, aby zmiernil bolesť mnohých ľudí a pokúsil sa o nápravu; rovnako aj politické orgány, ktoré museli prijať dôležité opatrenia v oblasti organizácie a riadenia mimoriadnych udalostí.

Spolu s fyzickými prejavmi spôsobil Covid-19 v srdciach mnohých jednotlivcov a rodín všeobecný nepokoj s dlhodobými následkami, ktoré nemožno prehliadať a ktoré ešte posilnilo dlhé obdobie izolácie a rôzne obmedzenia slobody.

Okrem toho nesmieme zabudnúť na to, ako sa pandémia dotkla niektorých neuralgických bodov v sociálnom a hospodárskom systéme, keď vyniesla na svetlo rôzne

protirečenia a nerovnosti. Ohrozila tiež istotu mnohých ľudí ohľadom zamestnania a prehĺbila v našich spoločnostiach čoraz rozšírenejšiu osamelosť, najmä tých najslabších a chudobných. Spomeňme si napríklad na milióny nelegálnych pracovníkov v mnohých častiach sveta, ktorí zostali počas celého obdobia lockdownu bez zamestnania a bez akejkoľvek podpory.

Málokedy sa jednotlivci a spoločnosť vyvíjajú v situáciách, ktoré vyvolávajú takýto pocit porážky a zatrpknutosti: oslabuje to snahy vynakladané na mier a vyvoláva sociálne konflikty, frustráciu a násilie rôzneho druhu. V tomto zmysle sa zdá, že pandémie otriasla aj tými najpokojnejšími časťami nášho sveta a vyniesla na povrch nespočetné zraniteľné miesta.

3. Po troch rokoch je čas nato, aby sme sa pýtali, učili, rástli a nechali sa premeniť ako jednotlivci, aj ako spoločnosť; je to privilegovaný čas pripraviť sa na „Pánov deň“. Už niekoľkokrát som povedal, že z krízových momentov človek nikdy nevyjde rovnaký: buď je lepší, alebo horší. Dnes sme vyzvaní, aby sme si položili otázku: Čo sme sa naučili z tejto pandemickej situácie? Akými novými cestami by sme sa mali vydať, aby sme sa zbavili pút starých zvykov, aby sme boli lepšie pripravení a odvážili sa na niečo nové? Aké známky života a nádeje môžeme využiť, aby sme sa posunuli vpred a pokúsili sa urobiť náš svet lepším?

Keď sme sa vlastnými rukami dotkli krehkosti, ktorá charakterizuje ľudskú realitu a našu osobnú existenciu, môžeme povedať, že najväčším ponaučením, ktoré nám Covid-19 zanechal, je uvedenie si, že všetci sa navzájom potrebujeme; že našim najväčším, aj keď najkrehkejším pokladom je ľudské bratstvo, založené na našom spoločnom božskom synovstve, a že nikto sa nemôže zachrániť sám. Je preto naliehavo potrebné, aby sme spoločne hľadali a podporovali univerzálne hodnoty, ktoré vyznačujú cestu tohto ľudského bratstva. Dozvedeli sme sa tiež, že viera v pokrok, technológie a účinky globalizácie bola nielen prehnaná, ale zmenila sa na individualistické a modlárske opojenie, ktoré ohrozuje želanú záruku spravodlivosti, svornosti a mieru. V našom rýchlo sa rozvíjajúcom svete rozsiahle problémy nerovnováhy, nespravodlivosti, chudoby a marginalizácie veľmi často podnecujú nepokoje a konflikty a vyvolávajú násilie, dokonca aj vojny.

Zatiaľ čo pandémie na jednej strane toto všetko vyniesla na povrch, na druhej strane sme mohli urobiť pozitívne objavy: prospešný návrat k pokore; zníženie niektorých konzumných nárokov; obnovený zmysel pre solidaritu, ktorý nás povzbudzuje, aby sme vyšli zo svojho sebecka a otvorili sa utrpeniu druhých a ich potrebám; ako aj v niektorých prípadoch skutočne hrdinskú angažovanosť mnohých ľudí, ktorí obetovali seba samých, aby všetci mohli čo najlepšie prekonať drámu tohto núdzového stavu.

Z tejto skúsenosti vyplynulo silnejšie povedomie, ktoré apeluje na všetkých ľudí i národy, aby do centra pozornosti opäť postavili slovo „spoločne“. Totiž len spoločne, v bratstve a solidarite, budujeme mier, zabezpečujeme spravodlivosť a prekonávame najbolestivejšie udalosti. Najefektívnejšie reakcie na pandémiu boli tie, v ktorých sa sociálne skupiny, verejné i súkromné inštitúcie a medzinárodné organizácie zjednotili, aby čelili tejto výzve, a to bez ohľadu na partikulárne záujmy. Iba pokoj, ktorý pochádza z bratskej a nezištnej lásky, nám môže pomôcť prekonať osobné, sociálne a globálne krízy.

4. Zároveň v okamihu, keď sme sa odvážili dúfať, že to najhoršie z noci pandémie Covidu-19 máme za sebou, postihla ľudstvo nová hrozná pohroma. Sme svedkami nástupu ďalšej tragédie: ďalšej vojny, čiastočne porovnateľnej s Covidom-19, no na rozdiel od neho poháňanej trestuhodnými ľudskými rozhodnutiami. Vojna na Ukrajine si vyžaduje nevinné obeť a šíri neistotu nielen u tých, ktorých sa priamo dotýka, ale plošne a bez rozdielu u všetkých, vrátane tých, ktorí tisíce kilometrov od nej trpia jej vedľajšími účinkami – stačí spomenúť problémy s cenami obilia a pohonných hmôt.

Určite to nie je taká post-covidová éra, v ktorú sme dúfali a ktorú sme očakávali. V skutočnosti táto vojna, ako aj všetky ostatné konflikty na celom svete, predstavuje porážku celého ľudstva, nielen priamo zúčastnených strán. Zatiaľ čo na Covid-19 sa našla vakcína, na vojnu sa zatiaľ nenašlo adekvátne riešenie. Vírus vojny je určite ťažšie poraziť ako tie, ktoré postihujú ľudský organizmus, pretože neprichádza zvonka, ale zvnútra ľudského srdca, poškvrneného hriechom (porov. *Mk 7, 17 – 23*).

5. Čo teda máme robiť? Predovšetkým dovoliť, aby nám núdzová situácia, ktorú sme zažili, zmenila srdce, to znamená dovoliť Bohu, aby prostredníctvom tohto momentu dejín premenil naše zaužívané kritériá interpretácie sveta a skutočnosti. Už nemôžeme myslieť len na zachovanie priestoru našich osobných alebo národných záujmov, ale musíme o sebe uvažovať vo svetle spoločného dobra, v komunitárnom zmysle, teda ako o „my“ otvorenom univerzálnemu bratstvu. Nemôžeme sa usilovať len o ochranu seba samých, ale je načase, aby sme sa všetci angažovali za ozdravenie našej spoločnosti a našej planéty, vytvorili základ pre spravodlivejší a pokojnejší svet a vážne sa angažovali v úsilí o dobro, ktoré je skutočne spoločné.

Aby sme to dokázali a žili po krízovej situácii spojenej s Covidom-19 lepšie, nemôžeme ignorovať základnú skutočnosť: mnohé morálne, sociálne, politické a hospodárske krízy, ktoré prežívame, sú navzájom prepojené a to, čo považujeme za jednotlivé problémy, je

v skutočnosti jednou z príčin alebo dôsledkom iných. A tak sme povolaní, aby sme zodpovedne a súcitne čelili výzvam nášho sveta. Musíme sa vrátiť k otázke zabezpečenia verejného zdravia pre všetkých; podporovať mierové opatrenia na ukončenie konfliktov a vojen, ktoré naďalej spôsobujú obeť a chudobu; musíme sa spoločne starať o náš spoločný domov a zaviesť jasné a účinné opatrenia na boj proti klimatickým zmenám; bojovať proti vírusu nerovnosti a zabezpečiť potraviny a dôstojnú prácu pre všetkých, ako aj podporovať tých, ktorí nemajú ani minimálnu mzdu a sú vo veľkých ťažkostiach. Bolí nás škandál hladujúcich národov. Musíme rozvíjať vhodné politiky prijímania a integrácie, najmä vo vzťahu k migrantom a tým, ktorí žijú v našich spoločnostiach ako vyradení. Iba ak sa v týchto situáciách budeme angažovať, vedení altruistickou túžbou inšpirovanou nekonečnou a milosrdnou Božou láskou, budeme schopní budovať nový svet a pomáhať budovať Božie kráľovstvo, ktoré je kráľovstvom lásky, spravodlivosti a pokoja.

Keď sa s vami delím o tieto svoje úvahy, dúfam, že v novom roku budeme môcť kráčať spoločne a vážiť si to, čo nás dejiny môžu naučiť. Prajem všetko najlepšie hlavám štátov a vlád, vedúcim predstaviteľom medzinárodných organizácií a predstaviteľom rôznych náboženstiev. Všetkým mužom a ženám dobrej vôle želám, aby ako remeselníci mieru budovali deň po dni dobrý rok! Nech sa Nepoškvrnená Panna Mária, Ježišova Matka a Kráľovná pokoja, prihovára za nás a za celý svet.

Vo Vatikáne 8. decembra 2022

František

*Z talianskeho originálu *Messaggio di Sua Santità Francesco per la LVI Giornata Mondiale della Pace* preložila Mária Spišiaková*